

کارشناسان برای حل مشکل مصرف سرانه شیر پیشنهاد کردند

عوامل منفی و تخریب گر صنایع لبنی را بر طرف کنیم

امروزه میزان مصرف سرانه شیر و فرآورده‌های آن در هر جامعه یکی از مهمترین شاخص‌های توسعه به شمار می‌آید. بر اساس آخرین یافته‌های علمی در بررسی ارزش غذایی شیر و فرآورده‌های آن، مصرف سالانه ۲۰۰ لیتر از این ماده غذایی ارزشمند علاوه بر افزایش رشد و تضمین سلامت جسمی افراد موجب ارتقای هوش و قدرت فراگیری آنان می‌شود. افزایش توان کاری، طول عمر و پیشگیری از کار افتادگی زود هنگام از دیگر مزایای مصرف روزانه آن است اما این ویژگی‌ها زمانی تحقق خواهد یافت که مصرف شیر در تمام طول زندگی تداوم داشته باشد و مصرف آن در هیچ مقطع سنی قطع نشود.

متأسفانه مصرف سرانه شیر در ایران بسیار کمتر از میزان مطلوب و استاندارد موجود است. با توجه به پیامدهای ناشی از مصرف نکردن شیر و لبنیات به اندازه کافی از جمله پوکی استخوان، سوء تغذیه، کندی رشد، کاهش بهره هوشی، بیماری‌های لثه و دندان، کوتاهی قد و ناراحتی‌های پوستی، ضرورت تبیین ارزش غذایی شیر و ترویج فرهنگ مصرف آن تا رسیدن به استانداردی مطلوب بسیار مهم است. با توجه به اهمیت مصرف شیر و مواد لبنی، یکی از اهداف کلان در سند ملی تغذیه و امنیت غذایی افزایش میانگین مصرف شیر و مواد لبنی است. کارشناسان دستیابی به این هدف را علاوه بر فرهنگ‌سازی و آموزش نیازمند حمایت از مجموعه اقداماتی می‌دانند که شیر و لبنیات سالم متناسب با قدرت خرید مردم در دسترس آن‌ها قرار گیرد.

او افزود: در کنار مسائل اقتصادی مسائل فرهنگی نیز در کاهش سرانه مصرف محصولات لبنی موثر بوده است. امروز آگاهی و دانش کافی درباره اهمیت و جایگاه مصرف شیر در سبد غذایی خانواده‌ها وجود ندارد و باید بیشتر از این‌ها روی این مسئله کار شود. کاهش قدرت خرید و به محض اینکه اتفاق می‌افتد از نظر نموداری شاهد کاهش مصرف عمومی همه مواد غذایی هستیم ولی وقتی میانگین مصرف دیگر مواد غذایی ۱۸ درصد و میانگین مصرف شیر ۴۰ درصد کاهش پیدا میکند این بدان معنا است که شیر کمتر مورد توجه قرار گرفته است.

چمنی گفت: در سال‌های بین ۸۰ تا ۸۵ در حوزه فرهنگ سازی مصرف لبنیات با کمک آموزش و پرورش و صداوسیما اقداماتی صورت گرفت اما با تغییر دولت‌ها و سیاست‌ها این مساله به کلی فراموش شد.

این کارشناس صنایع غذایی درباره سرانه استاندارد مصرف محصولات لبنی گفت: میزان مصرف محصولات لبنی بر اساس دریافت میزان کلسیم نباید کمتر از ۲۷۰ کیلو یا لیتر در سال باشد. اما بر اساس آمار مرکز آمار ایران تولید شیر خام در کشور حدود ۷ میلیون تن است و با استناد به این آمار سرانه تولید شیر در کشور برای هر نفر حدود ۸۰ کیلوگرم است. سرانه مصرف نیز بنا به دلایل گوناگون ۲۰ درصد پایین‌تر است. بنابراین می‌توان گفت سرانه محصولات لبنی در کشور حدود ۷۰ کیلوگرم برای هر نفر است.

او افزود: درباره سرانه مصرف شیر یک نکته بسیار مهم دیگر نیز وجود دارد. سلامتی به غیر از جنبه اجتماعی،

آگاهی و دانش کافی درباره اهمیت و جایگاه مصرف شیر در سبد غذایی خانواده‌ها وجود ندارد

مهندس چمنی، کاهش قدرت خرید مردم را یکی از مهم‌ترین علل کاهش سرانه مصرف محصولات لبنی می‌داند. او به ویژه‌نامه همایش گفت: یکی از دلایل مهم کاهش قدرت خرید مردم است ما در کشور قبل از این دوران نیز سرانه مصرف بالایی نداشتیم. به طور مثال در ابتدای انقلاب و با توجه به میزان جمعیت، سرانه مصرف محصولات لبنی کمتر از ۹۰ کیلوگرم بوده است.

او ادامه داد: در طول این ۴۰ سال علی‌رغم اینکه تولید محصولات لبنی افزایش پیدا کرد و ضمن رسیدن به خودکفایی، واردات ما نیز به صفر رسید، در بحث سرانه مصرف اتفاقات معکوسی رخ داده و روز به روز سرانه مصرف محصولات لبنی کاهش یافته است. در سال‌های اخیر نیز پیش‌بینی‌های دو برنامه توسعه پنجم و ششم در ارتباط با افزایش سرانه مصرف محصولات لبنی نیز محقق نشد و اقدام عملی از طرف دستگاه‌هایی متولی این کار، صورت نگرفت.

چمنی سیاست‌های اقتصادی مانند حذف یارانه شیر در کنار کاهش ارزش ریال و کاهش قدرت خرید را از دیگر عوامل موثر در کاهش سرانه مصرف لبنیات در کشور دانست و گفت: به گزارش بانک مرکزی در سال ۹۰ بعد از حذف یارانه شیر، مصرف شیر ۴۰ درصد کاهش پیدا کرد که در مقایسه با محصولات غذایی دیگر که میانگین کاهش ۱۸ درصدی داشتند، رقم بسیار بزرگی بود.

حسین چمنی، کارشناس صنعت شیر

اسماعیل خاتمی مقدم،
رییس انجمن صنایع غذایی و
دارویی مازندران

درباره مسائل فرهنگی موثر در کاهش سرانه محصولات لبنی نیز باید بگویم که مردم ما در این سالها مردم شیرخوار و لبنیات دوستی نبودند. از طرف دیگر وقتی قدرت خرید مردم پایین می آید هجمه ها و شایعاتی که درباره این صنعت وجود دارد از طرف مردم راحت تر پذیرفته می شود. خاتمی درباره این شایعات گفت: مسئولان ما در همه سطوح در سالهای گذشته به فرهنگ سازی درباره مصرف محصولات لبنی کمک نکردند. از طرف دیگر بازار فله به عنوان رقیب بخش خصوصی در حوزه صنایع لبنی این حوزه را تخریب کرد. این تخریبها باعث گرایش مردم از محصولات لبنی صنعتی به سنتی نشد و فقط و فقط باعث شد که ذهنیت مردم درباره کل محصولات لبنی تغییر کند. به طور مثال این که شیر استریلیزه و صنعتی دارای مواد نگهدارنده است و ارزش غذایی کمتری دارد در این سالها بین مردم پخش شد و مسئولان و رسانه های ما در جهت اصلاح تخریبها و باورهای غلط کاری انجام ندادند. او درباره راهکارهای افزایش سرانه مصرف محصولات لبنی گفت: کاهش قدرت خرید مردم و نبود فرهنگ مصرف محصولات لبنی دو دلیل عمده این مشکل است پس هر برنامه ای برای افزایش سرانه مصرف باید مبتنی بر حل این دو مشکل باشد. از نظر قدرت خرید باید بررسی کنیم که امروز چطور می توانیم این کالا را با قیمت کمتر در اختیار مردم قرار دهیم و از نظر فرهنگی باید ضمن ترویج و نهادینه سازی فرهنگ محصولات لبنی، همه عوامل منفی که باعث بروز شایعات و تخریب این صنعت می شود را برطرف کنیم.

محصولات لبنی به دلیل فضاهای صادراتی که فراهم شده است صادر می شود. تولیدکننده ها به دلیل کاهش یافتن قدرت خرید مردم، بازار داخلی را کنار گذاشته اند و به سمت صادرات می روند. مشوق های صادراتی دولت و اختلاف قیمت ارز و تقاضایی که در خارج از بازارهای ایران وجود دارد، باعث کاهش عرضه محصولات لبنی در بازار داخلی می شود.

او ادامه داد: درباره مسائل فرهنگی موثر در کاهش سرانه محصولات لبنی نیز باید بگویم که مردم ما در این سالها مردم شیرخوار و لبنیات دوستی نبودند. از طرف دیگر وقتی قدرت خرید مردم پایین می آید هجمه ها و شایعاتی که درباره این صنعت وجود دارد از طرف مردم راحت تر پذیرفته می شود. خاتمی درباره این شایعات گفت: مسئولان ما در همه سطوح در سالهای گذشته به فرهنگ سازی درباره مصرف محصولات لبنی کمک نکردند. از طرف دیگر بازار فله به عنوان رقیب بخش خصوصی در حوزه صنایع لبنی این حوزه را تخریب کرد. این تخریبها باعث گرایش مردم از محصولات لبنی صنعتی به سنتی نشد و فقط و فقط باعث شد که ذهنیت مردم درباره کل محصولات لبنی تغییر کند. به طور مثال این که شیر استریلیزه و صنعتی دارای مواد نگهدارنده است و ارزش غذایی کمتری دارد در این سالها بین مردم پخش شد و مسئولان و رسانه های ما در جهت اصلاح تخریبها و باورهای غلط کاری انجام ندادند. او درباره راهکارهای افزایش سرانه مصرف محصولات لبنی گفت: کاهش قدرت خرید مردم و نبود فرهنگ مصرف محصولات لبنی دو دلیل عمده این مشکل است پس هر برنامه ای برای افزایش سرانه مصرف باید مبتنی بر حل این دو مشکل باشد. از نظر قدرت خرید باید بررسی کنیم که امروز چطور می توانیم این کالا را با قیمت کمتر در اختیار مردم قرار دهیم و از نظر فرهنگی باید ضمن ترویج و نهادینه سازی فرهنگ محصولات لبنی، همه عوامل منفی که باعث بروز شایعات و تخریب این صنعت می شود را برطرف کنیم.

جنبه های اقتصادی نیز دارد. هزینه های درمان در کشور ما بسیار سنگین است و مردم باید توجه کنند که هرچه سهم محصولات لبنی در سبد غذایی خانواده ها افزایش پیدا کند صرفه جویی خوبی در سایر هزینه های خوراکی و نیز درمانی صورت می گیرد.

چمنی ادامه داد: افزایش سن و حرکت به سوی سالمندی در کشور ما نسبت به دیگر نقاط دنیا سرعت بیشتری دارد و ما با سرعت ۲ برابر نسبت به اروپا به سمت سالمندی می رویم. طبق آمارها کمتر از ۳۰ سال دیگر ما حدود ۲۶ میلیون سالمند خواهیم داشت و سالمندان یک چهارم جمعیت کشور را تشکیل می دهند. در چنین شرایطی شیر در بین جوانان و میانسالان ما برای شروع یک دوره سالمندی خوب و سالم بسیار موثر است. اگر از این ۲۶ میلیون سالمند تعداد زیادی از آنها زمین گیر شوند یک فاجعه ملی در بعد اقتصادی و اجتماعی رخ خواهد داد.

حذف طرح های حمایتی و تشویقی دولت یک ریزش بزرگ در سرانه مصرف لبنیات در این سالها ایجاد کرد

دکتر خاتمی راد درباره کاهش سرانه مصرف لبنیات گفت: ما با کاهش سرانه مصرف مواجه نیستیم ما در این خصوص به نقطه اول بازگشتیم. در دوره ای به علت سیاست های حمایتی دولت در غالب طرح هایی مانند شیر یارانه ای و شیر مدارس، لبنیات نقش پررنگی در سبد خانواده ها پیدا کرد و باعث افزایش سرانه مصرف شد. در واقع حذف طرح های حمایتی و تشویقی دولت یک ریزش بزرگ در سرانه مصرف لبنیات در این سالها ایجاد کرد.

او افزود: دلیل دیگر کاهش سرانه مصرف لبنیات در کشور کاهش قدرت خرید مردم است. کاهش قدرت خرید در کشور با افزایش قیمت محصولات لبنی مقارن شد و افزایش قیمت لبنیات از قدرت خرید مردم پیشی گرفت.

خاتمی صادرات را یکی دیگر از عوامل کاهش سرانه مصرف لبنیات دانست و گفت: امروز بیش از ۱۵ تا ۲۰ درصد